

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šte. 190.

Izhaja trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Milan, srbski kralj.

Došla je važna novica, da je srbska armada kneza Milana proglasila za srbskega kralja!

„N. W. Tagblattu“ se namreč 17. t. m. telegrafuje, da 15. t. m. že pozno popoldne so prišle deputacije treh vojaških oddelkov k Černajevu ter mu razodele, da se vkljub tirjavam turškim nočejo le bojevati za zedinjenje in osvobodjenje srbskih dežel, ampak tudi za celoto sedanje Srbije. Zato vojna po deputacijah svojih naznanja, da okliče kneza Milana za kralja srbskega. Drugi dan 16. t. m. se je to celej vojni med gromenjem topov naznanilo in Černajev je odposlal v Belgrad batalijon vojakov, ki je želje vojakov knezu ustmeno sporočil. Ob enem se je ta batalijon odločil za osebno stražo kralja Milana Obrenoviča. Ta novica se dozdej še ni preklicala, pa tudi ne uradno potrdila.

Na imenu sicer ni toliko ležeče, in kralj Milan zato nima več moči, kakor jo je imel knez Milan, vendar pa je ta novica, če je istinita, že zaradi tega jako važna, ker je ta čin vojna demonstracija nasproti turškim tirjavam in nasproti onim diplomatom, ki so vedno in vedno na Srbijo pritiskali, da bi sebi na kvar mir sklenila. Kaj pa pomeni proglašenje Milana za srbskega kralja? To je jasno: 1. Armada hoče s tem reči: „mi se bomo tako bojevali, da bo Srbija popolnem neodvisna in samostojna država (da torej Turkom ne bo več dacije plačevala), zatoorej te imenujemo za svojega kralja“; 2. hoče armada reči: „mi se

bomo tako dolgo bojevali, da osvobodimo vse srbske brate pod žezlom dinastije Obrenovičev“.

Le tak namen je „kralja“ vreden, in mi smo prepričani, da prav sodimo. Najnovejša zgodovina nam sicer kaže, da zamorejo tudi „kralji“ vazali postati, ker to in nič drugega niso kralj vrttembergški, kralj saksonski in pa bavarski. Pa pomisliti je treba, da ti nikdar niso pravi kralji bili, ampak da so imeli le ime kraljev, ker niso postali kralji iz lastne moči, ampak Napoleon I. jih je za kralje imenoval.

Da bi pa srbski „kralj“ zamogel ostati še vazal sultanov, to se ne strinja s častjo srbskega naroda, kateri ni zadovoljen z imenom, z bliščem; on hoče popolno svobodo in neodvisnost, in to je izrekel z imenovanjem kneza Milana za kralja. Drugič smo izrekli, da pomeni to proglašenje trdno voljo srbske armade, osvojiti in združiti vse Srbe pod vlado Milanovo, torej privojevati Bosno in staro Srbijo. Sedanja Srbija sicer ni nič premajhna za kraljestvo; saj dansko in grško kraljestvo ni dosti večje; portugalsko, belgiško in nizozemsko kraljestvo imajo sicer po več prebivalcev, pa v vojaški sili se gotovo ne morejo meriti s sedanjo Srbijo. Zato bi bila že sedanja Srbija zadosti velika za kraljestvo. Toda, kakor smo že rekli, Srbi ne gledajo na ime ali na vnani blišč, in ni verjeti, da bi samo za sedanjo Srbijo povzdignili kneza za kralja. Ampak s tem, da kneza imenujejo za kralja, hočejo reči, da jim sedanja Srbija ne zadostuje; oni hočejo mogočno Srbijo, povečano z Bosno in staro Srbijo.

Da srbski kralj ne sme sramotnega miru

sklepati, ter Bosnjake in Srbe v stari Srbiji in Hercegovini puščati v turški oblasti, je jasno, zato pomeni to proglašenje Milana za kralja — energično nadaljevanje vojske, in je prav dober in časten odgovor na pogoje, pod katerimi hočejo Turki mir skleniti. To je ob enem močen tobak za nosove onih diplomatov, ki so po vsej sili hoteli, naj se Srbija vdá, naj ponižno roko poljubi sultanu in diplomatom, naj plača vojskino odškodnino, naj se za vselej odpove pravice do Bosne in naj lepo mirna ostane itd. Ti čudni prijatelji so po vsej sili hoteli, naj se Srbija za premagano spozna, ko vendar ni premagana, naj bo Črnagora zadovoljna, da ostane vse pri starem, čeravno je trikrat sijajno zmagala. Srbi pa so znali to ljubezen in prijateljstvo zapadnih diplomatov prav ceniti in so svojim „prijateljem“ dali moralično zaušnico s tem, da so si oklicali kralja, in s tem apelirali na razsodbo meča. Srbska armada je podrla zadnji most za seboj, ona more zdaj le naprej, nazaj pa ne več: Ali se srbski narod popolnem osvobodi, ali pa pogine; „vazal“ pa srbski „kralj“ ne more in ne sme biti.

Turški listi, domači in tuji, se bodo jeze zvižali in strup bljuvali na Srbe, na Ruse, na Slovence! To utegne biti v istini zanimivo. Le en pomislek je pri tej stvari, kateri nas nekoliko skrbi: Kaj bo z junaškim in vrlim knezom črnogorskim? Ali on Milanu ne bo zavidal te časti? On, ki je več storil, bolj sijajno boril se za Srbstvo? Prihodnji dnevi nam utegnejo to vprašanje rešiti. Bog daj, da ne bi nastala kaka mržnja med knezoma na škodo občemu blagru! Če se bo Nikola zatajil v žrtvo svetej

Šesti občni zbor društva sv. „Cecilije“.

(Dalje.)

Drugo jutro v sredo — bila je peta maša ob 7 uri. „Introitus, Graduale, Credo in Communio“ peli so koralno. Koral med svetom še nima preveč prijateljev; ali stavim, ko bi ga bili slišali njegovi sovražniki v Gradcu, gotovo bi se jim bil priljubil, da bi postali iz sovražnikov iskreni prijatelji njegovi. — Greit-hovo mašo op. 27 peli so dečki prav milo in nežno.

Veličastnejše je bilo opravilo ob 1/2 9. uri. Obhajali so pri tej priložnosti preč. gospod Dr. Jož. Büchinger svojo zlato mašo. Dve sto duhovnov jim je streglo in na strani stalo pri altari. Na koru pak so peli staro veličastno mašo „Papae Marcelli“ od Palestrine, ono mašo namreč, ki je tako izvrstno zadostila tirjavam tridentinskega zbora. Kaj hočem revež o tej maši govoriti? Očarala me je po vsem, zlasti „Kyrie“, „Et incarnatus“, „Sanctus“ in „Agnus“. Čuditi se moram človeškemu umu, ki se igra, tako rekoč, s kako melodijo,

ki jo vije in spleta po različnih glasovih, vendar tako, da ostane vedno nova, vedno krasna. Po vsej maši veje duh pobožnosti, kateri je vtisne znamenje prave cerkvene skladbe. In ko bi vse trompete in pavke sveta skupaj znesli, ne bi bilo mogoče izraziti toliko krepkosti in veličastva, kakor jih tu izrazuje maša pri odstavkih: „In gloria Dei Patris; et unam sanctam catholicam; et vitam venturi saeculi, Amen“. —

Ako je Palestrinova maša vredno zastopala starocerkveno klasiko, podal nam je Dr. Witt s svojim „Te Deum“, za 8 glasov, pozavne in orglje, skladbo sedanjega časa, ki je vredna naslednica stare klasike. So muhe, — sicer jih je malo — ki Wittu zavidajo njegovo slavo, ter v slepej prevzetnosti z blatom ometavajo njegove skladbe. Semkaj naj bi bile prišle in poslušale njegov „Te Deum“, potem sem si si svest, da bi bilo moje prepričanje tudi njih prepričanje; namreč: Ko bi Witt ne bil drugega zložil nego ta „Te Deum“, vreden je slave, kojo vživa po muzikaličnem svetu. — S to veličastno skladbo bila je dokončana dopoldanska služba božja.

Ob 11. uri nas je program zopet pozval

v viteško dvorano k prvi seji. V sobi pred dvorano in v dvorani sami so bile razstavljene po mizah muzikalije gospodov Pusteta in Böseneckarja. Vsakemu je bilo na prosto ogledati si jih in kupiti, kar mu je dopadlo. V stranski sobi pak je bila razstava cerkvenih umetnosti, paramentov, podob itd. Ko so se gospodje po sedežih razvrstili in so mil. knezoškof prišli, pričela se je debata. Prvi je govoril g. Könen, podpredsednik društva. Spoštljivo je pozdravil navzoče, obžaloval, da predsednika dr. Witta ni zraven, ter blizo tako le nadaljeval: Gospoda moja! Ne morem si kaj, da ne bi povdarjal imenitosti našega zbora. Prišli smo iz raznih krajev, delali smo že dozdej vsak v svojem krogu za sveto cerkveno petje, in to, kar smo doživeli in skušali, hočemo drug drugemu razodeti, vsaj ravno izmenjava idej največ pripomore k napredku. Veliko bode imeli opraviti te dni, ako hočete, da ima shod za vas kaj sadu. Slišali bode skladbe starejih in novejših skladateljev, in sami veste, kako težavno je vsemu tako slediti, da se človek kaj uči. Toda stanovitni bodimo in nikar se ne vstrašimo malih težav in zaprek. Edini bodimo v ljubezni do ene

stvari, hvaležno mu bo vse Slovanstvo, in časten bo kakor Milan, morda še bolj, če prav ne bo kralj.

Jugoslovansko bojišče.

Kakor piše „Politische Correspondenz“, je vlada turška vnanjim državam sporočila, da je poveljnikom svojim zapovedala ustaviti vojsko, in da je ravno to storila tudi vlada srbska. Da si se sedaj o sklenitvi premirja dozda še nič gotovega ne vé, vendar pričakujejo, da se bode to kmalo zgodilo.

Turek odjenjuje, to je gotovo, to pričajo vsa poročila iz juga. Da si so imeli v vsem boji s Srbi morda komaj dva dneva srečna — s Črnogorci pa ne enega, — bili so vendarle tako moški, da o premirju niso hoteli nič slišati, za mir pa so stavili take pogoje, da se je moral človek, ki jih je bral, kar za lase prijeti in prašati, če ima Turek še kaj pameti.

In res! prevzetnost Turkov je naglo upadla, posebno ker je, kakor se mora zdaj vsakemu zdeti, tudi Anglež umaknil jim roko, ktera jim je dajala prej še potuho. Najnovejša poročila namreč govoré o premirju, zoper kterega so bili prej Turki odločno in tudi njihov državni kancelar Midhat-paša. Čuditi se temu spreobrnjenju ni, kajti Turek zdaj res nima kaj, na kar bi bil ponosen. Kerim-paševa armada je po zadnjih poročilih v hudih kleščah ob Moravi, v zadnjih bitvah se jej je slabo godilo, na desnem bregu Morave nima ne enega vtrjenega stanja, pač pa so Srbi jej že na levem bregu vzeli nekaj trdnih pozicij in Horvatović jih je v stanu vsaki hip od strani ali za hrbtom prijeti. Nič boljše ne stojé drugi oddelki turški ob Srbiji, povsod so jim Srbi za petami ali jih od spredeja trdo drže.

Še slabše ko tu, gre Turku v Hercegovini. Derviš-paša je bil zadnje dni hudo tepen, Muktar-paša s svojo armado je šel v mrežo Črnogorcem in njegovi armadi je le na zbir podati se, ali pa poginiti glada ali po črnogorskih handžarih, ker ne more do nje niti živež niti streljivo.

Pri takih okoliščinah ni čuda, da so Turki odjenjali in prvič privolili v to, da se sklene vsaj za mesec dni premirje, drugič pa tudi predrugačili pogoje miru. V prvem načrtu namreč so zahtevali, da se Milan odstavi in skupščina

izvoli drugega kneza; novi načrt o tem nič ne govori. Dalje so odjenjali tudi od tirjatve, da dobé štiri srbske trdnjave turške posadke in da se mora srbska vojna zmanjšati. Sami ob sebi ali prostovoljno bi tega Turki gotovo ne bili storili, če bi imeli le še kje v Evropi kaj zaslombe. Ali krutosti in grozovitosti, ktere so vganjali povsod, odvrnile so jim vse priateljstvo. Zdaj so spoznali, da so sami, tedaj preslabi, da bi s svojo trumo vsej Evropi nasproti nič ne opravili, ampak prekucnili le sami sebe v propad. Strah je dobra reč, tudi Turke je spametoval. Zagledali so Rusa ob Prutu, ki komaj čaka, da bi šel čez mejo, zaslišali so iz Angleškega glas, da turški Slovani morajo biti oproščeni silnega turškega nečloveškega jarma, videli so tudi, da Avstrija se nič kaj ne pripravlja priti jim na pomoč; tako jim je upadlo srcé, ponižali so se in položili razsodbo v roke velikih oblasti ter privolili najprvo v premirje, ki ima biti vvod miru, čegar pogoji bi se v tem pretresali in za trdno določili.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. septembra.

Avstrijske dežele.

Ogerski ministri pridejo te dni na Dunaj, da se z vlado našo dogovore, kedaj da naj se načrti nove pogodbe med Cislo in Translo izročé državnima zboroma.

Vnanje države.

Ruski „Tiflisy Vestnik“ iz Aleksandropola na Kavkaškem poroča, da so tam Turki in Rusi drug na drugega že streljali. V reki Arpači so se namreč na eni strani kopali Rusi, na eni pa Turki. Nenadoma gre neki Turk iz vode, vzame puško in vstrelil na ruskega vojaka, kterega pa k sreči ni zadel. Rus hladokrvno vzame svojo puško, pomeri na Turka, jo sproži z besedami: „Tako bi bil moral meriti“, in Turek se mrtev zgrudi na tla. Če prevdarimo, kar se godi v Ahalkalaku, Palhu, Bugašu, Chaudu itd., piše omenjeni list, kjer Turki ropajo in koljejo mirne deželane, moramo priznati, da je treba ostrih pripomočkov, da se temu konec stori in hud vihar zabrani.

Bavarski kralj je papežu dekana Englerja priporočil za škofa špirskega, P. Ambrosiusa pa za škofa virčburškega.

Italijanska gosposka v Frascati je nedavno določila, da se mora k procesijam prištevati, če gre duhovnik bolnika na dom obhajati, ker ga verniki spremljajo, in je pri sodnji tožila dva fajmoštra, češ, da sta prelomila državno postavbo, ki procesije prepoveduje. Pa sodnija je razsodila, da nima vzroka zatožencev obsoditi, ker ministerska okrožnica obhajala bolnikov ne prištevava k procesijam, duhovniki pa tudi niso policaji, da bi razganjali ljudstvo, ki se za sv. Rešnjim telesom zbira. — Vradna „Gazz. uff.“ razglša neki vraden dekret o obligacijah Garibaldovih in neke Frančiške Armesinove, žene njegove (mogle del generale), kakor stoji v omenjenem dekretu. Prava žena Garibaldova pa živi v Milanu in od moža svojega ni ločena. Po postavah italijanskih je tedaj celo civilni zakon že odveč in divji zakon Garibaldov postavno veljavna zveza! — 7. t. je umrl starašina in bivši sardinski minister Ponza di S. Martino. Leta 1870 je ta mož 7. sept. papežu prinesel pismo kralja Emanuela in 6 let pozneje je ravno 7. sept. umrl. 10. sept. 1870 je bil pri sv. Očetu in 10. sept. 1876 se je po Rimu raznesla novica njegove smrti. Ranjki je imel brata jezuita, kterega je jako čislal, in hčer, ki si je izvolila samostansko življenje. Menda sta mu ta dva pri Bogu izmolila gnado, ktere drugi nasprotniki sv. Očeta niso imeli, da je namreč spravljen s sv. cerkvijo umrl.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 19. sept. Berem v zadnjem „Slovenecu“ dopis iz Ljubljane, v kterem se dopisnik, kakor je videti, slovensk časnikar, pritožuje čez premajhno podporo slovenskih listov od strani ljubljanskega občinstva. Njegova argumentacija se nikakor ne more ovreči. Naj jaz k temu še nekoliko dodam. Največ nam hodi v kvar, ker so naši ljudje premalo mož beseda, in ni nobenega vkupdržanja. Nek kavarnar mi je rekel, ko bi se le dvajset Slovencev zavezalo, da pridejo vsak dan, potem bo naročil časnike, kakoršne bodo želeli. Pa jih ni dobiti, eni gredo sem, eni tje. Večina obiskovalcev se tudi ne zmeni za to, kakošni so časniki, ampak berejo jih, kakoršni leže po mizah. Nek drug kavarnar je trd Slovenec in njegova žena ravno tako, pa po kavarni leži samo nemško-judovska časnikarska

in iste stvari — svete cerkvene glasbe. „In principiis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas“.

Na to stopijo mil. knezoškof Dr. J. Zwerger na govorniško leco, ljubeznjivo pozdravijo pričujoče in blizo tako le govoré:

„Dolgo že je čutiti potreba reforme prave cerkvene glasbe. Sv. cerkev je na podlagi gregorijanskega koralu liturgično petje sama vodila, in v teku 16. stoletja spravila na vrhunec popolnosti; se ve, da le z večnim bojevanjem in vpiranjem. Kakor se ptica, ki bi po svoji teži na zemljo padla, vedno napenja in vzdiguje, ne samo, da višje pride, ampak tudi, da se v dotični višini obdrži, tako se mora tudi cerkvena glasba neprestano truditi in bojevati zoper težo posvetne dopadljivosti, da se ohrani v sveti višini, ki je njeno bistvo. Sv. cerkev si je prizadevala po raznih zborih, zlasti po tridentinskem (sess. 22.) vtrditi pravila, po kterih naj bi se v cerkvi prepevalo le to, kar je v resnici vrednega in spodobnega za božjo službo. Žalibog, v 18. stoletju šlo je zopet rakovo pot, tako, da ni bilo več cerkvene glasbe, ampak le glasba za cerkev. — Hvala Bogu, v novejšem času so se našli možje, ki

pod zavetjem sv. Očeta uspešno delajo za pravo cerkveno glasbo, ki resen koral strinjajo z živostjo najnovejše skladbe, vendar tako, da pri tem nima deleža posvetnost in lahkomisljenost. — Ti možje pak imajo resno voljo, temeljito znanje in nevstrašeno stanovitnost. Vsim prijateljem cerkvene glasbe priporočam te lastnosti, in še eno, o kateri mi je govoriti. To lastnost najdemo zaznamovano v tisti kitici himne o sv. Janezu, iz ktere so vzeti zlogi: ut, re, mi, fa, sol, la. Sv. Janez — vox clamantis — je bil že od nekdanj patron pevec; in ako nam sv. cerkev njegovo himno prepevati veleva, kaže nam s tem, da naj sv. Janeza prosimo, da bi nam pri Bogu zadobil odrešenje od zadolženja omadeževanih ustnic. Solve polluti labii reatum, sancte Joanes! — Čemu to? Iz kakega vzroka? Zato, da pevec vreden postane prepevati božjo slavo in čast sv. Janeza. In ravno tej kitici je v 11. stoletju benediktinec Guido de Arezzo vzel 6 zlogov, s kterimi zaznamujemo še dandanes posamezne glasove skale. — — —

Da je Izaia vreden prerok postal, moral je angelj z živim ogljem ožgati njegove ustnice. Hoče duhovnik vredno obhajati daritev sv.

maše, se mora v znožji altarja nizko pripogniti, ter spoznati svojo nevrednost, potem pak devetkrat k Gospodu klicati: Kyrie eleison! — Tudi pevec in skladatelj morata najprej prositi očiščenja omadeževanih ustnic, potem še-le bosta vredno slavila božjo slavo. Če se bo to vselej zgodilo, potem nimam strahu za pravo cerkveno glasbo.“

K temu imam pristaviti le željo, da bi Bog dal dosti mož, ki bi bili tako odločni Cecilijanci, kot knezoškof dr. Zwerger.

G. Könen poroča o delovanju društvu v preteklem letu; veseli se zlasti razširjanja društva v Ameriki, povdarja imenitnost ratisbonske muzikalne šole, ter daje slednjič na znanje, da so se shodi redno obhajali po škofijah.

G. Friderik Schmid dobi besedo, in si vzame za predmet svojega govora gregorijanski koral. Bistvo njegovega govora je bilo to: Sv. cerkev zapoveduje pri slovesni božji službi koral peti. Mašnik prepeva molitve, branje, evangelij in vse druge v gregorijanskem koralu. Ako on ljudstvo v koralu pozdravi: „Dominus vobiscum“, mu mora dosledno tudi kor v koralu odgovarjati: Et cum Spiritu tuo.

smet. Ko je kavarno prevzel, je našel te časnike, in jih drži naprej, ker mu nihče ne reče, naj si drugih naroči. Iz tega se vidi, da bi se lahko kaj storilo, ko bi naši ljudje vkup držali, in trdno voljo imeli. V zadevi kavaren je res žalostno po Ljubljani. Kamor prideš, povsod te nemški nagovorijo, kakor bi bil v nemškem Gradcu ali na Dunaji. Mnogi markerji še slovenski ne znajo, potem so pa še časniki vsi nemški. Oni dan sem govoril z dvema rodoljuboma iz Trsta, ki sta bila vsa srdita videti, kako se v glavnem mestu Slovenije domači jezik v kot poriva. Rekla sta: „naredili bomo glavni kvartir Slovenije v Trstu, in potem bomo vsacega Ljubljancana ven spokali, kedar se k nam prikaže“. Se ve, da to ni tako slabo mišljeno, pa jeziti mora vsakako vnanjega Slovence, če pride v glavno mesto, in najde, da je tukaj vsak jezik prej v časti, nego domači. Energičnih možakov nam manjka, drugzega nič. Tu pa tam se že najde kateri, da bi prišel eden, ki bi jih v eno falango združil, pa bi šlo.

Iz celjskega okraja, 18. septembra. (Spominek g. Kavčiča. — Spred porotnih sodnij. Brandstätter.) Dne 23. p. meseca postavili so ranjkemu gosp. Kavčiču njegovi sošolci prav lep spominek na vojniškem pokopališču. Te slovesnosti se je vdeležila nepričakovano obilna množica pobožnega ljudstva. Od sedme ure naprej so služili došli gospodje nepretrgano sv. maše za dušni blagor svojega ljubega taviša. Ob 1/2 10. uri so se pričele mrtvašnice, na to je bila pridga (krepka, dobro premišljena beseda), slovesna mrtvaška maša in potem procesija na grob, kjer je vže stal primerno okičani in prav čisto ter okusno izdelani spominek iz pohorskega marmora, delo vitanjskega kamnoseka Grilc-a. Napis mu je: „Tukaj počivajo v. č. gospod Anton Kavčič, bivši stolni kaplan, rojeni pri sv. Petru blizu Radgone 19. januarija 1845, posvečeni 19. julija 1868, umrli v pokoju v Vojniku 24. maja 1876. Sošolcu v vedni spomin sošolci.“ Misel postaviti blagemu pokojniku spominek, kakoršnega si je v resnici zaslužil, bila je posebno še zared tega srečna, da verniki vedo, kje leži njihov vrli dušni pastir. Vsaj pa tudi ne preteče dan, da ne bi molil kdo pri njegovem grobu ter položil nanj kakšnega venca. —

Pretečeni teden bila je porotniška obrav-

Petje je z liturgijo v najožji zvezi je gledé slovesne maše njen bistveni del; kako tedaj, da bi cerkev, ki si je sama osnovala liturgijo, ne imela pravice zapovedi dajati, kaj naj korpoje? Koral je pa tudi vreden, da se ga poprimemo; jaz mislim, ako bi ga tako peli, kakor smo ga danes v jutro peti slišali, gotovo se ne bode mrzil ne pevcem, ne ljudstvu. Večkrat je trebu take reči slišati, zatorej naj bi se pred vsem kori po stolnicah tako osnovali, da bode drugim v izgled in podučenje. Koral naj bi se polagoma vpeljeval, ali vselej izvrševal precizno, da se mu pridobi simpatija občinstva. S tem pa ne rečem, da se v cerkvi drugzega ne sme peti kot koral. Tudi polifonija naj ima časten prostor na podlagi gregor. koral, ki je cerkve lasten otrok. Slednjič se govornik veseli obilnega števila vdeležencev, in pravi, da se tudi vresniči pregovor: extrema se tangunt; zakaj on iz daljnega Münstra na Westfalškem zadel je tukaj na enakomisleče, ki so ravno iz nasprotnih daljnih krajev prihiteli vdeležiti se slovesnosti. K sklepu so nam mil. knezoškof podelili sv. blagoslov in s tem je bila seja končana. —

(Dalje sledi.)

nava zoper občinstvu že znana morilca, ki sta pri belem dnevu neko kletarico v Mariboru silovito usmrtila. Eden je obstal svoje zločinstvo, drugi pa je dosledno tajil. Obsojena sta bila oba k smrti s tem razločkom, da bode oni, ki je koj spoznal svoje nečloveško djanje, najprej obešen, oni pa, ki je nesramno tajil, še le za njim, se vé da, če ne bota pomiloščena.

Dne 22. t. meseca se bode pričela sodnijska obravnava zoper slaboglasnega Brandstätter-ja. Ogromna njegova goljufija je neki tako jasna kakor to ljubo solnce, če tudi je prav opazno in premišljeno postopal pri ponarejevanju menjic. Vsako ime je podpisal z drugim črnilom. Nekterim podpisom se pozna, kako se mu je roka tresla. Pri menjicah gre neki za silo velike svote; vsaj pa tudi drugače biti ne more, ker v onem času „des allgemeinen wirtschaftlichen Aufschwunges“ ni nihče računil s stotaki, ampak le s tisočaki in milijoni. Brandstätter-jev zvesti prijatelj, glasoviti Seidl, je neki jako debelo gledal, ko bi bil moral izplačati tako visoke menjice, katerih se je spominjal, da jih nikoli ni podpisal. Če se tudi vse pozabi Brandstätter-ju, vendar tega mu ne more brzo pozabiti, še celó najliberalnejši liberalci ne, da je svojega prijatelja tako neusmiljeno opetnajstil, tako je tarnal neki Celjan. —

Sedaj pa še z vami, gospod vrednik! resno besedo. Kar je preveč, je preveč. Preide nedelja, preide sredo, preide petek, „Slovenca“ ni. Povejte mi tedaj, za katero krščansko dušo plačujem „Slovenca“, za se ali za Vašo policijo? (Da tudi ta številka ne zapade policiji, morali smo Vašo pritožbo, kakor vidite, jako skriti. Vred.)

Z Dunaja, 19. sept. „Sic transit gloria mundi! Tako mine posvetna čast, sem si mislil, ko je telegraf naznanil Anastazij-Grünovo smrt. Kako so ga liberalci avstrijski preslavljali, ko je pred nekimi meseci obhajal svojo sedemdesetletnico, dasi to ni bilo njegovo zasluženje, ampak zgolj milost božja, ki mu je dala doživeti to starost, in dasi mnogo drugih tudi imenitnih mož doseže sedemdeseto leto, ne da bi se razun njihove družine kdo za to zmenil. Če bi bil med tem posvetnim preslavljenjem kdo opomnil na minljivost vsega pozemelskega in zapisal svetopisemske besede: „Mane, tekel phares“, ali z Odršenikom rekel: Še to leto bom tvojo dušo tirjal od tebe, in kar si pripravil, čegavo bo, kako bi bili zagromeli liberalni listi in ga vjedali, ker si je drznil občno veselje kaliti s tako britkimi opomini. In vendar se je zgodilo, česar bi takrat nihče ne bil mislil: po ne ravno dolgi boleznij je grof Anton Auersperg 12. t. m. umrl. Kakor listi poročajo, je jako težko umrl, in v smrtni težavi klical: „Še bi rad živel, smrt! ne, ne!“ Kaj da ga je tolikanj težilo, ali zavest, da duša njegova za smrt še ni pripravljena in da bi pred ločitvijo njeno tudi za njo še kaj storil, ali ljubezen do tega sveta, kdo bi si drznil to razsoditi, kar je Bogu samemu znano? Pa če „N. fr. Pr.“ piše, da cela Nemčija je pri dolgotrajnem smrtnem boju z Anastazijem Grünom vred trpela, smem pač reči, da katoliški del naroda nemškega je veliko več usmiljenja občutil zaradi dušnega stanja „liberalnega“ pesnika, kakor pa zaradi njegovega telesnega trpljenja. Tukajšnji liberalni listi so se umrlega pesnika in liberalnega državnika spominjali v dolgih člankih, v katerih je bilo poleg obilne slave pa tudi mnogo graje. „N. W. Tagblatt“ n. pr. mu očita „ogavnost do nasprotnih narodov, ki je narastla do zagrizenega sovraštva“, ker je imel nasprotnike

nemštva tudi za nasprotnike svobodno-zedinjene (prav za prav liberalno-centralistične) Avstrije, o kateri je vedno sanjaril. „Z zbrano čudovitostjo duha svojega — piše omenjeni list dalje — je čul na enem kraju, ki si ga je izvolil in v primeri s katerim se mu je vse drugo nevažno dozdevalo. O velikih gospodarskih zadevah, katerih zveza s poglavitnimi podlagami njegovega ideala mu ni mogla biti neznana, nikdar ni črnil, in tudi o šumečih vnanjih prepirih, če se je še tako hudo tudi čez meje naše sem bliskalo, nikdar ni spregovoril. Tudi v državnem zboru ostal je pesnik.“ „Fremdenblatt“ pa piše: „Pri mrtvaškem odru ranjkega ni napačno, in blagemu spominu njegovemu se ne dela krivica, če rečemo: Avstrija je imela večje pesnike, večje govornike, znamenitejše državnike. Ranjki ni imel tistega globokega čuta in klasično dovršene oblike, kakor Grillparzer, in njegov prijatelj Lenau je znal v svojih pesmih veliko bolj k srcu govoriti. Kot govornik je grof Anton Auersperg bolj vplival po svojem blagem čutilu in po svojih visokih mislih, kakor po temeljitem razumu in izvirnih idejah.“ Jaz pa in z menoj mnogo drugih v govorih, ki jih je ranjki grof pri raznih prilikah, zlasti pri posvetovanju o cerkvenih in samostanskih postavah v gosposki zbornici državni govoril, nisem našel „blagega čutila in visokih misel“, ktere „Fremdenblatt“ povdarja, pač pa mnogo vsakdanjih izrekov, puhlih fraz in nepristojnih burk, in se popolnem strinjam s sodbo, ki jo je „Germania“ o grofu izrekla. „Liberalci nemški“, piše ta katoliški list, „žalujejo zaradi smrti moža, ki je v svoji osebi edinil karakteristične lastnosti liberalno-centralistične sisteme. Malomarnost, če ne sovrastvo do cerkve, črt do nenemških narodov in praznih besedi polni javni govori so lastnosti, po katerih se je Anastazij Grün v političnem življenji odlikoval. O pesniški delavnosti govoriti tukaj ne gre.“

Domače novice.

V Ljubljani, 21. septembra.

(Naročniki naši) naj ne zamerijo, da so zadnjo številko „Slovenca“ pozneje dobili, kakor po navadi. Ravno ko se je imel razposiljati, nam ga je namreč slavna policija konfiscirala zaradi samborskega (gališkega) volilnega oklica, ktere ga smo iz zadnje konfiscirane številke ponatisnili, ktere ga pa v soboto niso bili zapečatili. Vsled pritožbe naše nam je pa državno pravdnistvo popoldne konfiscirane liste dalo zopet nazaj, in opravnistvo jih je proti večeru razposlalo.

(O banki „Sloveniji“.) Mnogo se je govorilo in tudi po časnikih pisarilo o tem, da se dunajska zavarovalnica „Donau“ pogaja s „Slovenijo“ zaradi tega, da bi prevzela ona njene posle in zaveze — potem, ko se je dotično pogajanje z banko „Slavijo“ razbilo. Kakor se pa nam iz gotovega vira poroča, je to zopet le prazno besedovanje, ktero naj nikakor ne moti delničarjev. Vsa ta reč pa je žalibog taka: ali doplačati, kolikor potrebuje likvidacijski odbor za razmotanje sedanjih zvez in poplačanje škode po ognji, in to je zdaj po 15% ali po 30 gld. na delnico, ali pa, če se delničarji branijo ali ne bi mogli doplačati, konkurs. Zadnje pa bi ne bilo le najbolj sramotno za zavod, ki je imel ime „Slovenija“, ampak tudi največa nesreča za delničarje; kajti prišli bi vsi v roke advokatu, ktere ga bi vlada ali sodnija nastavila, in ta bi od vsakega delničarja iztirjal po 90 gold. na delnico in mu zaračunal še sodnijske stroške. Konkurs bi bil

tedaj na vsak način najdražja razmotava te štrene, to je začela spoznavati tudi večina delničarjev. Naj bi bile te besede delničarjem vodilo pri glasovanju o prihodnjem občnem shodu. Pretresati in grajati storjene grehe zdaj ni čas, tu gre le rešiti, kar se rešiti dá, in varovati se večje izgube.

(„Turški list“) je zopet bleknil zoper nas. Mi bi mu že odgovorili, kar se tiče meritornega njegovega besedovanja, ako bi ne bilo za njim državnega pravnika, ki misli, da mahamo le po ustavi in kdo vé po kakih drugih svetinjah avstrijske države še, če merimo po „turškem listu“. Dokler je pa mogoče, da se „Slovenec“ konfiscira celó zaradi drugič natisnjene, prvič ne prepovedanega članka, — čeravno ga potem po protestu nazaj dobimo, — ne moremo se spuščati v besedovanje s „turškim listom“, če vemo, da za vratmi posluša državni pravnik in besede, ki na druge leté, ná-se obrača. V takem položaji ne moremo zavračati srbojezičnega razgrajanja.

(Hiralnica sv. Jožefa v Ljubljani) je delana tako, da zamore sprejemati bolehavce. Obilni so sicer bili darovi dobrotnikov, toda veliki stroški zidanja velike hiše z dvojnimi nadstropjem ter notranje oprave še niso pokriti, tam manj kaj ostaja za hrano in druge potrebščine. Zatoraj zdaj ni še mogoče bolehavcev sprejemati brezplačno, ampak le proti primernemu plačilu oskrbovalnih stroškov. Natančni pogoji o sprejemanju se zvedó ali pisмено ali ustno v „hiralnici sv. Jožefa v Ljubljani v šentpeterskem predmestju“.

(Iz seje deželne odbora 15. in 19. sept.) Dopisa deželne vlade, da sta sklepa deželne zbornice zaradi pobiranja 20%, priklade na direktne davke in na vžitnino za deželni zaklad leta 1877. in pa sklep zaradi preuredbe § 92. občinske postave zadobila cesarjevo potrjenje, vzela sta se na znanje. — Sklenilo se je, da se c. kr. dvornemu svetniku pl. g. Tomasinu v Trstu pošlje zahvalno pismo, ker je podaril kranjskemu deželnemu muzeju svojo obširno in krasno zbirko rastlin (herbarij).

(Porotniki v Ljubljani.) Peta letošnja sesija se prične 9. oktobra. Izžrebanje porotnikov se je vršilo 18. septembra dopoldne. Glavni porotniki so: Trlinc Janez, posestnik v Kamniku; Perdan Janez, pos. v Ljubljani; dr. Schaffer Adolf, državni poslanec v Ljubljani; Žužek Jernej, posestnik v Ljubljani; Verbič Martin, posestnik na Vrhniki; Ogorelec Vincenc, posestnik v Škofljici; Nusbaum Avgust, pos. v Šturji; Kovša Anton, posestnik v zgornji Planini; Gnezda Anton, kavarnar v Ljubljani; Debevec Josip, hiš. pos. v Ljubljani; Krener Josip, hiš. posestnik v Kranji; Korn Henrik, hiš. pos. v Ljubljani; Karinger Karl, kupec v Ljubljani; Slivnik Janez, posestnik v Gorjah; Brus Jože, posestnik v Postojni; Kolnik Tone, hiš. pos. v Ljubljani; Majer Viljem, h. pos. v Ljubljani; Petrič Martin, pos. iz Čevce; Umek Jurij, pos. s Hriba; Svetel Avgust, pek v Ljubljani; Gogala Nace, posestnik v Kranji; Jelovšek Tone, pos. v Ilir. Bistrici; Krener Lojze, fabrikant v Škofji Loki; Feter Jernej, geometer in posestnik; Čopič Miha, krčmar v Ljubljani; Borštnik Janez, kmetovalec v Dolih; Tavčar Luka, hiš. posestnik v Ljubljani; Globočnik Leop., rudarski posestnik v Železnikih; Vilman Andrej, posestnik v Dovjah; Burger France, posestnik v Postojni; Golob France, hiš. pos. na Vrhniki; baron Cois Simon, posestnik v Ljubljani; Gecl Karl, posestnik v Kranji; Podgoršek Jernej, posestnik v Ljubljani; Bernard Jože, glažar v Ljubljani; Dajsinger Avgust, pivar v Škofji Loki. — Namestovalni porotniki

so: Šeloškar Alojz, hišni posestnik; Škofic Jože, usnjar; Ahčin Gašpar, hišni posestnik; Kajger Norbert, remar; Čad Jože, pek; Zarnik Friderik, hišni posestnik; Zupančič Jakob, hiš. posestnik; Piršič Matija, branjevec; Valenko Ludevik, kupec; vsi ti poslednji iz Ljubljane.

Razne reči.

— „Pol. Corr.“ poroča, da po izreku srbske vlade in kneza samega proglašanje Milana za kralja srbskega, ki se je zgodilo pod prvim vtisom tirjatev turških, nima nobenega pomena, in da bo vlada to demonstracijo odločno zavrnila. — Na bojišču so neki za 10 dni sklenili premirje.

— Turškim listom na Dunaji se neki precej slaba godi, ker Turek nima denarja, da bi jim dostojno plačal njihov trud. Kakor poroča „Politik“, je „N. fr. Pr.“ turškega poročnika odločno vprašala, jo misli li plačati ali ne? Poročnik pa jo je tolažil z boljimi časi, češ, da bi sicer rad honoriral dunajske časnikarske vlačuge, ki za denar vsakemu postrežejo, toda turška kasa je prazna, naj počakajo na tisti denar, ki ga bo morala plačati Srbija kot odškodnino za vojsko. (Bodo pač čakali do sodnjega dne. Op. vred.) S tolažbo ti listi sicer še zmiraj pišejo za Turke, toda ne več s tistim navdušenjem, ko poprej, ko so dobivali še redno plačo v cvenku.

— Cerkevne slovesnosti v spomin stoletnice bivšega škofa tržaškega in iskrenega pisatelja slovenskega, Mateja Ravnikarja, se je včeraj na Vačah vdeležilo 18 duhovnikov in mnogo vernega ljudstva. Obširneje poročilo prihodnjich.

— Vinorejsko razstavo v Mariboru je 17. t. m. deželni glavar štajarski pl. Kaisersfeld vpričo ces. namestnika odprl. Dr. Reiser je v imenu občine mariborske tuje goste pozdravil, dr. Müller pa je deželnemu glavarju in ces. namestniku skazoval razne izdelke.

— „Obzor“ poroča, da je velečenjeni skladatelj Zajec sestavil novo opero pod naslovom „Nikola Zrinjski“, v kateri bode glavno partijo (Nikola Zrinjskega) pel gosp. Noll.

— „Latinska slovnica“ prof. o. Lad. Hrovata se prodaja v Ljubljani v Kleinmayr-Bambergovi knjigarni po 1 gold. 50 kr. — Latinsko-slovenske vaje prof. Žepića pa v knjigarni Otokar Klerr-a po 2 gold.

— Konečna cenitev gozdov v prvem razredu postonjskega cenilnega okraja se začne 18. dne t. m. v občini Šturija.

— V žensko kaznilnico v Begunjah na Gorenjskem so 16. t. m. iz Štajarskega pripeljali 40 jetnic.

— Šest otrok je blisek omamil v pruske Šleziji, ko so šli po cesti sredi širocega polja iz šole domov in jih je prehitela na pot silna nevihta. Tri dekleta so ostala na mestu mrtva, dečki pak so zopet se zavedeli.

— Popravek. Gosp. Franjo Souvan vredništvo prosi, naj v dopisu „iz Logatca“ v zadnjem listu številko 200 kocev popravimo v 100, ker le 100 jih je daroval, 200 je tedaj pisna pomota.

— Kmetovalcem, ki imajo lanénega in konopnega prediva na prodaj, naz nanja kranjska kmetijska družba, da je od ministrstva kmetijstva 8. t. m. prišla sledeči dopis: „Na Francoskem letos niso skor nič lanú in konopelj pridelali. Zato se je več velikih obrtnikov in fabrikantov Francoskih obrnilo na c. kr. avstrijsko-ogrski general-konsulat v Parizu z vprašanjem: ali ne bi bilo mogoče, da bi prav veliko lanénega

in konopnega prediva, ki se potrebuje za debele vrvi na ladijah, za platno za jadra (Taupe und Segeltuch) in druge tkanine, se nakupilo v našem cesarstvu. Imenovani avstrijski konsulat v Parizu želi tedaj izvedeti: kakošna je bila letina za lan in konoplje v našem cesarstvu, — koliko tega prediva bi se moglo za Francosko dobiti, — v katerih krajih in od katerih kmetovalcev ali trgovcev in pa po čim cent? Gledé na dobiček, ki iz te kupčije utegne Avstrijskim deželam doiti, vabimo častito družbo, naj, brž ko je mogoče, na navedena vprašanja c. kr. avstrijsko-ogerskemu general-konsulatu naravnost v Pariz odgovor dá.“ — Da more družba kmetijska poročati general-konsulatu v Pariz, treba, da jej kmetovalci, ki imajo veliko lanénega ali konopnega prediva na prodaj, ali si ga upajo po drugih kmetovalcih skupaj spraviti, kmalu naznanijo to in na gori postavljena vprašanja odgovor dadó. Kupčija utegne dobra biti.

— „Koliko je mrtvih?“ vprašal je zdravnik v bolnišnici strežaja. „Devet“, odgovori ta. „Devet? Saj sem zdravil za deset zapisal, ali ne?“ „Da, pa deseti jih ni hotel rabiti!“

— Vozniški dovtip. Čez most gnali so čedo volov. Gospod, ki je šel ravno čez most, zašel je med živino. Voznik, ki ga je videl, mu je dejal: „Gospod, dajte si narediti na hrbet križ s kredó, da vas bo gonjač med drugimi voli spoznal!“

Eksekutivne dražbe.

25. sept. 3. Jurij Markovč-ovo iz Kamnika (1728 gl.) v Kranji.

26. sept. 3. Jak. Jakše iz Rašice (305 gl.) v Laščah. — 3. Tone Krošč-ovo iz Ribnice (863 gl.) ondi. — 3. Mart. Matekovič-ovo iz Vrdožič v Metliki. — 3. Štef. Bajc-ovo iz Podkraj (470 gl.) v Ipavi. — 3. Mart. Grmovšek-ovo iz Liberga (1714 gl.) v Litiji.

27. sept. 3. Marko Žavorn-ovo iz Dol (1219 gl.), — 3. Marko Rus-ovo iz Dragomlja, obe v Metliki.

28. sept. 2. Peter Silč-ovo iz Globeli v Ribnici. — 2. Jan. Stimč-ovo iz Papeža (1040 gl.), — 3. Jurij Lipovič-ovo iz Seče (1525 gl.), obe v Kočevji.

Telegrafične denarne cene 20. septembra.

Papirna renta 66.55 — Srebrna renta 69.55 — 1860letno državno posojilo 112 — Bankinske akcije 864 — Kreditne akcije 150.30 — London 121.10 — Srebro 101.65 — Ces. kr. cekini 5.79 — 20frankov 9.66.

Denarstvene cene 19. septembra.

Državni fond.		Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta		66.45	66.75
5% renta v srebru		69.65	70.—
Srečke (lozi) 1854. l.		107.25	108.—
„ „ 1860. l., celi.		112.10	112.40
„ „ 1860. l., petinke		117.75	118.—
Premijski listi 1864. l.		131.—	131.25
Zemljiščine odveznice.			
Štajarske po 5%		96.25	96.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%		95.—	—
Ogerske po 5%		74.90	75.40
Hrvaške in slavonske po 5%		86.—	87.—
Sedmograške po 5%		74.25	75.—
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		864.—	866.—
Unionske banke		57.75	58.—
Kreditne akcije		150.50	150.75
Nižoavstr. eskomptne družbe		668.—	672.—
Anglo-avstr. banke		75.50	75.75
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gld. a. v.		162.50	163.—
Tržaške „ 100 „ k. d.		118.50	119.—
„ „ 50 „ „ „		56.—	56.50
Budenske „ 40 gld. a. v.		27.75	28.—
Salmove „ 40 „ „ „		39.50	39.75
Palfi-jeve „ 40 „ „ „		31.—	30.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „		28.50	28.75
St. Genois „ 40 „ „ „		31.50	32.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „		24.50	24.75
Waldstein-ove „ 40 „ „ „		21.75	22.25
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.80	5.82
Napoleonsd'or		9.66	9.67
Srebro		101.50	101.70

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.